



## Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis  
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev  
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

**Marca, Pierre de**

**Parisiis, 1669**

VI. In regni administratione ab ecclesiastica potestate non pendent. Quæ temporalia non attingit. Hoc jure nitebantur Carolus Calvus & Proceres regni adversùs Hadrianum II.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-15591**

ridendo conatu illius Sophista, qui lucere Solem magno laterum anhelitu demonstrare laborabat. Attamen quia delicatis quibusdam satisfaciendum est, quorum palato praesentia non sapiunt, nisi rerum antiquarum veluti gusto quodam recreantur, qui per sua apud se habent veteribus Francorum Principibus summi imperij rationem non constitisse, proferamus Avitum Viennensem Episcopum, Senatorem Romanum, & in Burgundionum regno constitutum, atque adeo à causis adulandi Regibus Francorum alienum. Ille non dubitat Clodoveum, Christianissimi regni fundatorem, recens ad fidem Christianam conversum, cum Romanorum Imperatore Anastasio componere, ejus literas principale oraculum, & Burgundionum Regem Clodovei Mitem nuncupare. Respondet propositus, inquit, quod regnatis in seculo, institutis posteros, quod regnatis in celo. Gaudet ergo quidem Graecia habere se Principem legis nostre: sed non jam que tanti muneric dono sola mereatur illustrari, quod non deſit & reliquo orbi claritas sua. Siquidem & occiduis partibus in Rege non novo novi jubaris lumen effulgurat. Infrā: In apice rerum omnium gubernacula continente non minus emines sanctitas quam potestas. Ex qua utique factum est ut digni ad vos servi vestri viri illustris Laurentij filium principali oraculo juberetis. Quod apud Dominum meum, sic quidem gentis Regem, sed Mitem vestrum, obtinuisse me suggero. Quare mirum non est si & Anastasius veluti participem Imperij Clodoveum salutaverit, missis Consulatus codicillis, chlamyde, & diademate, ut solenne erat Principibus Romanis, cùm Reges socios cohonestare vellent; & munericibus suscepimus Clodoveus Augusti pomen sumpserit; non contumelie Anastasio inferenda causā, à quo fædere & amicitia ornatus erat, sed ut beneficio & communione sacratissimi nominis uteretur.

V. Inde profectum ut Reges Francorum aureum numnum, non Imperatoris Romani, sed sua imagine percussum conflaverint; cùm nec Regi Perfarum, et si ceteris Barbarorum Principibus præcelleret, & esset χρυσός κύπελλος, liceret præter argenteos cedere, ut diserte scripsit Procopius. Quare Constantinopolitanis Imperatoribus in usu positum fuisse ut connubia non miscerent cum ceteris peregrinis præter Francos, idque vetum Constantini Magni sanctissima lege in altari sancta Sophiae descripta, testatur Constantinus Porphyrogenita. Sed maximē eorum dignitatem commendat Gregorius Magnus his verbis, in epistola

ad Childebertum Francorum Regem data:

*Quanto ceteros homines regia dignitas antecedit, tanto ceterarum gentium regnare regni vestri culmen excellit. Ex superioribus pacet quo fastigio auctoritatis æquè ac dignitatis poterentur Reges Francorum in ipsis regni incunabulis. Cujus rei præterea fidem fecerit Gregorius Turonensis, qui solius Dei arbitrio obnoxios esse docet, cùm ipfem Regem Chilpericum alloquens, sic insit: Si quis de nobis, o Rex, iustitia transites transcedere voluerit, à te corripi potest. Si vero tu excesseris, quis te corripere loquimur enim tibi. Sed si volueris, audis. Si autem nolueris, quis te damnabit, nisi is qui se pronuntiavit esse iustitiam? Et eadem sententia Remigius Remensis Episcopus solius Dei auspiciis regnum à Clodoveo Rege procurari scripsit literis ad eum Regem datis: Manci vobis regnum administrandum, & Deo auxilice procurandum. Populorum Caput es sis, & regimen sustinetis.*

VI. De unoquoque Rege Francorum jactari posset quod Aurelianus ad Theodebertum scripsit, illi generis stemma fidereum esse, eoque maxime majestatem illius niti, quod sit unicus sceptris, multiplex populis, gente variis, solidus regno, diffusus imperio. Quare cùm tanto dignitatis splendore & auctoritatis labore Francorum Reges in ipsa prima dynastia commendentur, superfluum videretur in eam questionem inquirere quam posteriorum immodesta curiositas excitavit, an juribus Imperij hodie Reges nostri in regno potiantur; præcipue cùm regij nominis ratio aliter constare non possit, quā si summum imperium illi tribuatur; adeo ut ad vitandam invidiam Principes Romani nomen Imperatoris potius quam Regis olim usurpare maluerint; donec submissa tandem adulacione Reges salutati sunt. Attamen cùm à Carolo VII. invictissimo Rege jactatum videam se in regno suo Imperatorem esse, idemque Iuvenalis Ursinus ad commendandam Regum nostrorum auctoritatem temporibus Caroli VI. scriptum reliquerit, non alienum erit à proposito nostro hujus locutionis originem indagare. Eam autem à temporibus Philippi IV. Regis recte mihi repete videor; cùm disputatione gravi de Clericorum privilegiis accensa, eò processit contentio auctus, ut Clerici famosa illa Martini & Bulgari disputatione imbuti de supremo Imperatoris in orbem imperio, exciperint privilegia ordini suo ab Imperatoribus concessa, atque adeo à Principibus nulla ratione laci posse, cùm magnum discriben intercederet inter Fran-

Avicus ep. 41.

*Greg. Turon. l. 1.  
c. 19. Ab ea die  
regnum Consulat  
& Augus. sive  
appellatur.*

*Procopius l. 5. de  
Bello Gotto. s. 10.  
et plures annos  
impigerat. s. 10. et  
dixit, dico a nobis  
exstirpar auctoritatem  
eis.*

*Constantia. Por-  
phyrogen. de  
Adm. Imp.*

*Greg. Mag. 18.  
c. 1. 6.*

*Greg. Turon. l. 1.  
c. 19.*

*Vide Syndicatu  
Regno.*

*Constantio Cas-  
ti. V. 11.*

## & Imperij Lib. II. Cap. II.

55

corum Reges & Imperatores. Quare tunc discutienda fuit quæstio, an æqualis esset Imperatoræ, Regis Francorum auctoritas. In eam incubuit auctor disputationis Clerici & Militis, cuius verba recitabo emendata juxta fidem Codicis MS. qui extat in Bibliotheca S. Victoris Parisiensis, ut patet quænam esset majorum nostrorum sententia. *Imperatores ista sanxerunt, non Reges.* Etideo per vos etiam, ô Miles, Imperator debet legum gubernacula moderari. Miles. Sacilegè est responsum hoc, & blasphemè. Et quoniam, ut videretur, aut originem ignoratis regni, aut, quod videtur verius, illius altitudini invidebitis; si Caroli M. registrum inspiciatis, & historias probatissimas revolvatis, invenietis quod regnum Francorum dignissima Imperij portio est, pari divisione discreta, & æquali dignitate & auctoritate à quingentis annis circiter insignita. Quidquid igitur privilegij & dignitatis retinet Imperium, Imperij nomine, in parte una, hoc regnum Francie in alia. Cum enim fraterna divisione Francorum regnum à reliqua parte Imperij decessit; quidquid in parte decadente, & penitus ab Imperio exsistente, Imperium ipsum quondam obtinuit, aut ibidem iura altitudinis aut potestatis exercuit, hoc Principi seu Francorum Regi in eadem plenitudine cessit. Et ideo sicut omnia qua infra terminos Imperii sunt, subjecta esse noscuntur Imperio; sic qua infra terminos regni, regno. Et sicut Imperator supra totum Imperium suum habet leges condere, addere eis, vel demere; sic Rex Francorum aut leges Imperioris repellere, aut quamlibet, cum placuerit, permutare, aut illis à toto regno suo proscriptis & abolitis, novas, si placet, promulgare. Alioqui si aliquid novi, ut sepe accidit, visum fuerit statuendum; si Rex non possit hoc, qui est summus, tunc nullus poterit, quia ultra cum nullus est superior. Eodem fundamento nisus è Germanis Lupoldus Babenbergensis Imperialem potestatem Regibus Francorum vindicabat anno M C C C X L.

Lupol. de jure Regi & Imperij c. 7.  
Hocena. Francorum & Imperiorum  
francorumque  
divisionem, & non  
regnum tantum.  
Ex quatuor videtur  
qua quilibet ex  
Regis, scilicet  
Rex Germania,  
& Gallia Belgica,  
et Italia, &c.  
Et Rex Gallie  
Occidentalis, &  
Francia in saltem  
Gallia, & in aliis  
provinciis sua re-  
gus soberbia, & po-  
poti ratione trans-  
latum ac etiam  
divisum Regni  
& Imperii, hanc  
nisi perfidatum  
Imperiale licet  
imperium exercere,  
ne ad alteri suos  
equatum tenta-  
tur.

VII. Ceterum hæc sententia in eo perclitari videtur, quod Francorum regnum Imperij portionem fuisse contendat, & eam auctoritatem, qua Imperatoribus competebat, ad Reges nostros pervenisse, cum inter se filij Ludovici Pij hereditatem patris, id est, Imperium & regnum dividenter. Quare liquidò & ex fide veterum annalium difficultas ista explicanda est. Quod assequi non poterimus, nisi prius nobis constet quas provincias regnum Francorum complectetur, cum Romanorum Imperium Carolo M. delatum est, quidv nove auctoritatis tunc Regibus Francorum accesserit. Quo patefacto, inspicienda erunt Divisionis verba, & Conventionum à fratribus initiarum,

è quibus de hac questione statuendum erit. Regnum Francorum à Carolo Magno valde amplificatum est, adiectis quamplurimis provinciis ad eas quas hereditario jure à Pippino patre suscepserat, scilicet eas omnes quæ intra Rhenum, Ligerim, Oceanum, & mare Balearicum continebantur, & in Germania parte quæ à Danubio ad Salam & Rhenum porrigitur. Huic ampio & vasto corpori, regni Francorum nomen indidit Eginhardus, eique victoriis Caroli accessisse tradit Aquitaniam, Vasconiam, totumque Pyrenæi montis jugum usque ad Iberum amnum apud Hispanos, deinde Italiam, Saxoniam, & feras omnes nationes usque ad Vistulam fluvium & Oceanum. Quare si Eginhardum sequamur, Italia etiam ipsa regno Francorum accessisse dicenda erit. Licet autem cum Hadriano Romano Pontifice & variis diplomatis regis, Caroli regum titulum duplum agnoscamus, scilicet Regis Francorum, & Longobardorum; idem tamen Hadrianus in unum regnum Francorum illas nationes coauisit docet antequam Carolus imperatoriam dignitatem suscepseret. Ea quippe ornatus fuit à Leone III. Pontifice & a populo Romano anno D C C C I. Vnde effectum ut omisso Patrity Romanorum nomine, Imperator & Augustus appellatus sit; quemadmodum observavit Eginhardus in Annalibus. Quæ verba, si rectè mentem auctoris assequor, eò tendunt, ut doceant Romanorum Patriciatum extinctum, & Imperatoris Romanorum nomen Carolo additum. Quare summum jus in Romanos illi delatum est, quod suis auspiciis exercere posset, cum ante Patricij Romanorum iuridictione tantum frueretur. uno verbo, è magistratus tribunalis electus est Roma ad folium Principis. Nova ergo auctoritas coercita fuit intra fines Romani Ducatus; & ad summum, Carolo jus aliquod tribuit ad recipiendas Italia inferioris maritimas provincias, quarum possessio penes Græcos Principes remanserat: qui graviter exanderunt ob suscepsum à Carolo Imperatoris nomen, veritine illo praetextu eis Imperium præcipere velle, ut testatur Eginhardus, donec missis Legatis societatem cum illo pepigerunt. Quod autem attinet ad regnum Francorum; cum in eo Carolus supermo jure potiretur, nihil novi juris adepatus est ex illo Imperatoris titulo, præter solam opinionem novæ cujusdam dignitatis, qua ob assumptum Auguſti nomen religiōſior illi, ut ita dicam, reverentia conciliari videbatur. Ceterum discrimen quod observavi inter Imperium & regnum, ex iis di-

Eginhardus in vita  
Carol: Regnum  
Francorum quæd  
post parem Pipi-  
nius, magnus  
quidem & forte  
suscepserat, ita ne-  
sciliter ampliaverit,  
ut duplum illi ad-  
cerat.

Hadrianus in ep.  
ad Constant. Imp.  
A.D. 2. Nic. Syn.  
Filius & fraterus  
lii compates noſſer  
Dominus Carolus  
Rex Francorum,  
& Longobard-  
rum, & Patricie  
Romanorum, om-  
nia Hesperia Occi-  
dusque partu  
barbaras variae  
ſub ſuo profeſſo  
nem concuſſator  
predicit, empa-  
tentarius illarum  
domum, & ſuo  
ſubſcieſſus Rego  
aduavit.

Eginhardus in vita  
Carol: Cum qua-  
bu propter suscep-  
tum à fe Imperato-  
rius novem, & ob  
hoc ei qui fit qui  
Imperium eu pa-  
ripere velle valde  
suscepſerat, fides  
firmitatissima fita-  
uit.